

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-25-17>

УДК 332.145

НАПРЯМИ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ТА ЕФЕКТИВНОГО УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ

DIRECTIONS OF INNOVATIVE DEVELOPMENT STRATEGY AND EFFECTIVE MANAGEMENT OF THE ORGANIZATION

Повстин Оксана Вікторівна

доктор педагогічних наук,
кандидат економічних наук, доцент,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6347-8536>

Гонтар Зоряна Григорівна

кандидат наук з державного управління, доцент,
старший викладач,
Львівський державний університет безпеки життєдіяльності
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1712-7457>

Povstyn Oksana, Hontar Zoriana

Lviv State University of Life Safety

У статті визначено місце інноваційності у ефективному управлінні організацією. З'ясовано сутність дефініцій «інновація», «інноваційна діяльність», «інноваційний менеджмент». Проаналізовано зміст управлінської діяльності в інноваційному підприємстві, напрями інноваційної стратегії розвитку та ефективного управління організацією. Визначено, що активізація інноваційної діяльності підприємства прискорює його інтеграцію до сучасних умов ефективного розвитку інноваційного ринку. Продемонстровано залежність між рівнем економічного розвитку країни, її інвестиційною привабливістю, рівнем корупції та розвитком інноваційного підприємництва. Запропоновано методи активізації інноваційної діяльності на підприємстві, а також доведено, що управління інноваційною діяльністю перебуває у постійному взаємозв'язку з іншими системами суб'єкта господарювання.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, інноваційне підприємництво, інноваційний менеджмент, система управління інноваційним підприємством, інноваційна стратегія розвитку.

В статье определено место инновационности в эффективном управлении организацией. Выяснено сущность дефиниций «инновация», «инновационная деятельность», «инновационный менеджмент». Проанализировано содержание управленческой деятельности инновационным предприятием, направления инновационной стратегии развития и эффективного управления организацией. Определено, что активизация инновационной деятельности предприятия ускоряет его интеграцию в современных условиях эффективного развития инновационного рынка. Продемонстрировано зависимость между уровнем экономического развития страны, ее инвестиционной привлекательности, уровнем коррупции и развитием инновационного предпринимательства. Предложены методы активизации инновационной деятельности на предприятии, а также доказано, что управление инновационной деятельностью находится в постоянной взаимосвязи с другими системами предприятия.

Ключевые слова: инновации, инновационная деятельность, инновационное предпринимательство, инновационный менеджмент, система управления инновационным предприятием, инновационная стратегия развития.

The article identifies the place of innovation in the effective management of the organization. The essence of the definitions "innovation", "innovation activity", "innovation management" is clarified. Innovative activity has a complex, systematic nature and includes such types of work as the search for ideas, licenses, patents, personnel, organization of research work, engineering, management, information and marketing activities. In this regard, innovation becomes a key strategic parameter of development and added value of any enterprise. An example of the position of scientists on the issue of innovation, which is in the field of research of certain problems of economics and innovation management, and innovation management as a direction, considers not innovation in general, but innovation in professional management. It is determined that the intensification of innovative activity of the enterprise

accelerates its integration into modern conditions of effective development of the innovative market. The relationship between the level of economic development of the country, its investment attractiveness, the level of corruption and the development of innovative entrepreneurship is demonstrated. Methods of activation of innovative activity at the enterprise are offered: improvement of system of financing of projects, intensification of information and marketing work, improvement of system of stimulation of innovative work, strengthening of innovative orientation of strategy of business behavior of the enterprise. It is proved that the management of innovation is in constant contact with other systems of the entity. Various approaches to the interpretation of innovative activity are presented, which is due to the multidimensionality of this phenomenon, its complexity, a variety of spheres of application, depending on legal restrictions, political and economic factors. It has been determined that innovation activity is of a complex, systemic nature and is contained in technical, organizational and managerial, socio-economic, legal processes, from the generation of an idea to the organization of research and educational work, and certainly determines the management strategy of an enterprise, institution, organization.

Keywords: innovations, innovative activity, innovative entrepreneurship, innovative management, management system of innovative enterprise, innovative development strategy.

Постановка проблеми. Динамічний темп життя в сучасних умовах пояснює особливий інтерес суспільства до інновацій та інноваційної діяльності. Практичне застосування нових ідей у вигляді нових товарів і техніки сприяє економічному зростанню та соціальному розвитку сучасного суспільства. В умовах сьогодення інновації є рушійною силою у всіх сферах життєдіяльності суспільства. Особливо гостро постає ця проблема на тлі сучасних викликів, пов'язаних з пандемією COVID-19, адже це час переосмислення фундаментальних цінностей, який вимагає започаткування нових підходів до підвищення якості життя і впровадження інновацій. Саме тому, одним з важливих факторів економічного розвитку країни в нових умовах господарювання стає інноваційне підприємництво. Останнє характеризує собою особливий вид комерційної діяльності, метою якого є отримання прибутку шляхом створення і активного поширення інновацій в процесі виробництва товарів, робіт та послуг. На відміну від класичного, репродуктивного підприємництва інноваційне зосереджено на пошуку нових шляхів розвитку: нової продукції, технологій, ринків, матеріалів, маркетингових заходів. Важливим завданням є достосування системи управління до потреб і особливостей інноваційного підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню сучасної системи інноваційного менеджменту присвячені праці багатьох відомих науковців та практиків управлінської діяльності, таких як І. Адізес, П.Р. Вітфілд, Е.Дж. Гарман, П. Друкер, Ф. Фераро, Й.А. Шумпетер, Л. Якокка та інші. Наукові розвідки, щодо теоретичного аналізу інноваційного розвитку підприємства, здійснювали вітчизняні вчені В.В. Біліченко, І.О. Бланк, М.К. Бондарчук, С.І. Грицуленко, А.О. Єпіфанов, О.Є. Кузьмін, О.В. Станіславик, Д.М. Стеченко, А.М. Тка-

ченко. Проблематикою управління інноваційною діяльністю суб'єктів господарювання та її впливом на загальну систему управління займалися Г.В. Карлюк, Е.А. Кузнєцов, С.В. Князь, В.В. Стадник, Т.В. Писаренко, М. Йохна та інші. Науковцями досліджено проблеми формування категорійно-понятійного апарату інноваційної діяльності організації та інноваційного менеджменту, представлено опис форм інновацій, визначено місце системи управління інноваційною діяльністю в загальній системі управління підприємством, проаналізовано взаємодію цієї системи з іншими системами підприємства.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Аналіз наукових досліджень, свідчить про одностайність дослідників у твердженнях, що система управління підприємством, повинна бути відкритою до інновацій, забезпечувати вдосконалення процесів на всіх рівнях його функціонування, на засадах формування та реалізації стратегії інноваційного розвитку підприємства. Проте, у дослідженнях присвячених стратегічному управлінню інноваційним розвитком вітчизняних підприємств недостатньо приділено уваги напрямам і критеріям такої інноваційної стратегії, що зумовило актуальність дослідження.

Мета статті. Дослідження інноваційної діяльності підприємства в контексті розроблення та впровадження стратегічної програми інноваційного розвитку такого типу, яка б забезпечувала найвищу ефективність управління діяльністю підприємства, підвищувала б його ділову активність та репутацію на ринку.

Виклад основного матеріалу. Термін "інновація" як нову економічну категорію ввів у науковий обіг австрійський (пізніше американський) вчений Й. Шумпетер (1883–1950) у першому десятилітті ХХ століття. У своїй роботі "Теорія економічного розвитку" (1911 р.)

Й. Шумпетер вперше розглянув питання нових комбінацій змін в економічному розвитку (тобто питання інновації) і дав повний опис інноваційного процесу.

Він виділив п'ять типів нових комбінацій змін або інновацій, а саме:

- виробництво нового продукту, чи відомого продукту в новій якості;
- впровадження нового методу виробництва;
- залучення для виробничого процесу нових джерел сировини;
- освоєння нового ринку збуту;
- впровадження нових організаційних форм [1].

Наслідуючи Шумпетера, інновації так само широко розуміли Елвін Дж. Гарман, Д.-Е. Хаген, Джозеф Паркер. Особливо цікаве бачення запропонував Персі Р. Вітфілд, розглядаючи інноваційність як «низку складних заходів, що полягають у вирішенні проблем, результатом чого стає всеосяжна, повністю вдосконалена якість [2].

У всіх розвинених економіках світу наука та інновації стають ключовими чинниками економічного зростання і соціального благополуччя. Інновації виступають тим контуром, який змушує рухатися всі компоненти економіки знань і призводить у кінцевому результаті до економічного зростання і якісних змін життя, найбільш очевидним з яких є наповнення технологічними новинками усіх сфер життя людини – від робочого місця до сфери побуту й дозвілля.

Стратегія успішного розвитку національних економічних систем держав-лідерів останніми роками тісно пов'язана з лідерством у дослідженнях і розробках, появою нових знань, розвитком високотехнологічного виробництва і створенням масових інноваційних продуктів. Розвиток інноваційного потенціалу – це не тільки шлях динамічного розвитку та успіху, а і засіб забезпечення безпеки та суверенітету держави, її конкурентоспроможності у сучасному світі [3].

Інновації, як практичне використання нових ідей стають найбільш істотною умовою у збереженні і розвитку нових робочих місць, що потребують висококваліфікованих добре навчених кадрів, ефективності та успішності бізнесу, який створює нові та вдосконалені продукти і послуги, застосуванні нових технологій, що знижують техногенні ефекти попередньої технологічної бази індустріальної економіки [4].

Однак, щодо запровадження інноваційних процесів, спостерігається ряд гальмуючих фак-

торів. Важко заперечити той факт, що корупція у всіх її проявах та вимірах зменшує загальний обсяг інвестицій і, як наслідок, знижує швидкість економічного зростання і в цілому негативно впливає на економіку. Це підтверджується численними як теоретичними, так і емпіричними дослідженнями, проте недостатньо досліджена вітчизняними науковцями проблема впливу корупційних проявів на інноваційні процеси, як на макро– так і на мікрорівні, що в свою чергу вимагає відповідних стратегій і в інноваційному менеджменті. У наукових публікаціях американських дослідників інноваційного розвитку зустрічаємо твердження про те, що політична корупція перешкоджає інноваціям. На підставі аналізу достатньої вибірки з числа американських фірм, виявлено, що корупція має безпосередній, негативний вплив на кількість та якість інновацій. Корупція на рівні державних інституцій та її прояви в локальному середовищі, де функціонує фірма, зменшують обсяги інновацій, як на рівні суб'єктів господарювання, так і на рівні держави в цілому. Загалом, здобуті дослідниками результати відповідають уявленню про корупцію, яка зменшує соціальний добробут, перешкоджаючи інноваціям [5].

Економічний потенціал країни, інвестиційна привабливість, рівень корупції та її вплив на економіку – залежать, як від якості управління, так і від політичного режиму, правової та інституційної бази країни. Одночасно, зміст інноваційної складової у сучасній економіці України, як в теоретичній, так і практичній площині, залежить також від положень, які закріплено у нормативно-правовій базі. Зокрема, у Законі України «Про інноваційну діяльність», «інновації» розглядаються, як новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери. «Інноваційну діяльність» визначено як діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [6].

«Інноваційна діяльність» трактується, як діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг. А «інноваційне підприємство» (інноваційний

центр, технопарк, технополіс, інноваційний бізнес-інкубатор тощо), визначено як підприємство (об'єднання підприємств), що розробляє, виробляє і реалізує інноваційні продукти і (або) продукцію чи послуги, обсяг яких у грошовому вимірі перевищує 70 відсотків його загального обсягу продукції і (або) послуг. Сукупність підприємств, організацій, установ, їх об'єднань, асоціацій будь-якої форми власності, що надають послуги із забезпечення інноваційної діяльності (фінансові, консалтингові, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні тощо) формують в інноваційну інфраструктуру.

У 2019 році Уряд України схвалив Стратегію інноваційного розвитку на період до 2030 року. Очікується, що результатом реалізації цього документа стане, зокрема, збільшення кількості фізичних осіб та суб'єктів господарювання, що займаються винахідництвом, прикладними дослідженнями та науково-технічними розробками. Збільшення кількості суб'єктів господарювання, що надають послуги із комерціалізації технологічних рішень, збільшення надходжень від продажу та використання (насамперед, експорту) об'єктів інтелектуальної власності, наукоємної продукції, зростання частки малих підприємств, що займаються інноваціями стане поштовхом до розвитку української економіки. Саме інноваційний потенціал має стати рушієм економічного зростання та сприяти розвитку всіх сфер економіки, зокрема промисловості та аграрного сектору. Україна має ряд конкурентних переваг (ємність ринку, здатність до інновацій, наявність освічених кадрів, наукових шкіл), які дають змогу їй успішно виробляти інтелектуальні продукти, найвигодніші з яких – інновації передусім (але не тільки) науково-технічного характеру. Основою української інноваційної конкурентоспроможності має стати людський капітал, а також знання і результати наукових досліджень. Їх ефективна реалізація в Україні з можливістю виходу на світові ринки сприятиме розвитку держави [3].

Сучасний етап розвитку цивілізації характеризується поступовим переходом розвинутих країн і групи країн, що розвиваються від індустріальної до постіндустріальної економіки, головними рисами якої є дуже висока частка сфери послуг та «цифрової економіки» у секторальній структурі. Інноваційна діяльність у повному обсязі має комплексний, системний характер і включає в себе такі етапи, як пошук ідей, ліцензій, патентів, кадрів, організацію дослідниць-

кої роботи, інженерно-технічну, управлінську, інформаційну та маркетингову діяльність.

Створення потоків інновацій в умовах сьогодні є вкрай важливими, для підприємств та організацій, які функціонують в країнах з економікою, що розвивається, тому що, промислові перетворення та глобальні виклики вимагають постійних інновацій у продуктах, програмах, бізнес-процесах та стратегіях. Поява нових ринків і технологій не завжди передбачувана, і окрім економічних вигод це може призвести до серйозних економічних і соціальних змін. Інновації, які мають місце в продажах, розподілі і формуванні нових бізнес-моделей, процесах проектування і розробки продукту, можуть нести певні ризики для країн з економіками, що розвиваються, оскільки вони менш захищені перед серйозними проблемами, такими як бідність, нестача продовольства, нерівність, зміни клімату [7].

Активним фактором економічного розвитку країни в нових умовах господарювання стає інноваційне підприємництво. Останнє характеризує собою особливий вид комерційної діяльності, метою якого є отримання прибутку шляхом створення і активного поширення інновацій в процесі господарської діяльності. На відміну від класичного, репродуктивного підприємництва інноваційне ґрунтується на пошуку нових шляхів розвитку діючого підприємства (нової продукції, технології, ринків, матеріалів, форм управління) або на створенні нового, інноваційно-орієнтованого підприємства.

Інформаційні технології все ширше використовуються у промисловості, сільському господарстві, торгівлі, сфері послуг, освіті. Перехід до постіндустріальної економіки, що проявляється у посиленні взаємозалежності національних економік та конкуренції, розробці та затвердженні глобальних стандартів (якості, розмірів передачі інформації) формує нові виклики перед суб'єктами господарювання (підприємствами, організаціями).

Сучасне економічне зростання підприємств неможливе без безперервного інноваційного процесу. Зростання виробництва і сучасні вимоги до якості виробництва товарів і послуг вирішальним чином залежать від інновацій, які дозволяють компаніям займати лідерські позиції. Інноваційна діяльність має комплексний, системний характер і включає такі види роботи, як пошук ідей, ліцензій, патентів, кадрів, організацію дослідницької роботи, інженерно-технічну, управлінську, інформаційну та маркетингову діяльність. У зв'язку з цим, інноваційна діяльність стає ключовим стратегічним пара-

метром розвитку і додатковою вартістю будь-якого підприємства.

Для ефективної реалізації окремих етапів інноваційного процесу важливо правильно керувати інноваціями, з використанням методів та інструментів управління, спрямованих на формування та закріплення інноваційних, творчих установок серед працівників [8]. Тут особливе значення мають визначені функції управління: планування та прийняття рішень, організація, керівництво, мотивація та контроль. Прийняття рішень є основою інноваційного планування, під час якого встановлюються цілі, способи їх реалізації та дії для їх досягнення.

Система управління на інноваційному підприємстві повинна базуватись на принципах системності та послідовності, іншими словами вона повинна концентруватися на пошуку нових можливостей, а з іншого боку, вона повинна бути невід'ємною складовою інноваційної політики, що проводиться підприємством. Основним фактором динамічного розвитку суб'єкта господарювання є інновації, впровадження яких дає нові можливості реагувати на зміни, що відбуваються на ринку, спілкуватися з навколишнім середовищем, пристосовуватися до очікувань та вимог споживачів. Незважаючи на те, що інноваційна діяльність передбачає високий ризик, ефективний менеджмент інновацій гарантує успіх організації, тоді як відсутність інноваційної діяльності призводить до стагнації та відставання від конкурентів, і як наслідок до втрати позицій на ринку. Системі інноваційного менеджменту, як і будь-яким іншим системам управління, притаманні певні властивості, а саме: цілісність; цільність існування; структурність; надійність; централізованість; адаптивність і розвиток; дифузійність; реактивність; відкритість системи; зворотність зв'язку [9].

Проте, існують різні підходи у визначенні поняття «інноваційний менеджмент». На думку Е.А. Кузнєцова, проблематика інновацій знаходиться в площині дослідження тих чи інших проблем економіки та управління інноваціями, а інноваційний менеджмент як напрям, розглядає не інновації взагалі, а інновації саме в професійній управлінській діяльності [10].

В умовах ринкової економіки, діяльність підприємства, яка заснована на інноваційності – один із найсуттєвіших вагомих чинників, який дозволяє підприємству посідати стійкі ринкові позиції і отримувати перевагу над конкурентами в своїй галузі. З метою ефективного функціонування та розвитку вітчизняним підприємствам необхідно активізувати

свою інноваційну діяльність. Основними способами та методами активізації інноваційної діяльності на підприємстві повинні бути:

- удосконалення системи фінансування товарно-інноваційних та інвестиційних проектів шляхом оптимізації показників кредитної лінії;
- інтенсифікація інформаційної та маркетингової роботи за рахунок створення інформаційно-аналітичного відділу у складі служби маркетингу з чітко визначеною структурою та функціями спеціалістів;
- удосконалення системи стимулювання інноваційної праці шляхом упровадження мотиваційних заходів, що передбачають оптимізацію структури колективного та персонального стимулювання;
- посилення інноваційної спрямованості стратегії бізнесової поведінки підприємства та його адаптації до мережевої інформаційної системи за рахунок уведення в бізнес-план підприємства розділів, що конкретизували б інформаційну систему підприємства та систему мотиваційних чинників інноваційної діяльності [12].

На рис. 1 представлено критерії, за якими формуються напрями інноваційної стратегії розвитку та ефективного управління організацією.

За характером і функціональним призначенням інновації поділяються:

- технічні – нові продукти, технології, конструкційні і допоміжні матеріали, устаткування;
- організаційно-управлінські – нові методи і форми організації всіх видів діяльності підприємств та їхніх інституціонально-добровільних об'єднань; економічні – методи господарського управління наукою, виробництвом та іншими сферами діяльності через реалізацію функцій прогнозування і планування, фінансування, ціноутворення, мотивації та оплати праці, оцінки результатів діяльності;
- соціальні – різні форми активізації людського чинника, включаючи нові форми професійної підготовки персоналу, стимулювання його творчої діяльності, створення комфортних умов життя та праці;
- юридичні – нові та трансформовані закони й різноманітні нормативно-правові документи (акти), що визначають і регулюють усі види діяльності підприємств і організацій, певних груп чи окремих фізичних осіб.

Висновки і пропозиції. Інноваційна діяльність є ключовим стратегічним параметром розвитку будь-якого суб'єкта господарювання. Для ефективного управління діяльністю підприємства або організації необхідна розробка інноваційної стратегії, сутність якої

Технічні	Організаційно-управлінські	Економічні	Соціальні	Юридичні
<ul style="list-style-type: none"> • нові продукти • технології • конструкційні і допоміжні матеріали • сучасне устаткування 	<ul style="list-style-type: none"> • нові форми і методи управління • інновації в організаційних процесах діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> • прогнозування та планування • фінансування • ціноутворення • мотивація та оплата праці • оцінка результатів діяльності 	<ul style="list-style-type: none"> • професійна підготовка персоналу • створення комфортних умов життя та праці 	<ul style="list-style-type: none"> • трансформовані закони й різноманітні нормативно-правові документи (акти), що визначають і регулюють усі види діяльності підприємств і організацій

Рис. 1. Основні критерії інноваційності підприємств

Джерело: сформовано авторами на підставі [11]

полягає в тому, що ефективний розвиток пов'язаний з отриманням переваги над конкурентами і збільшенням прибутку не стільки за рахунок маніпуляції цінами, скільки шляхом постійної інноваційної диверсифікації діяльності підприємства. Результатом активізації інноваційної діяльності є інтеграція в сучасні умови ефективного розвитку інноваційного ринку та підтримання високого рівня конкурентоспроможності на внутрішніх і зовнішніх ринках, шляхом постійного впровадження технічних і технологічних новинок, що і дасть змогу в майбутньому забезпечити реалізацію інноваційної стратегії розвитку підприємств.

Різні підходи щодо трактування інноваційної діяльності обумовлені багатоаспектністю цього явища, його складністю, різноманітністю сфер застосування, залежністю від правових обмежень, політичних та економічних чинників. Підсумовуючи, можемо визначити, що інноваційна діяльність має комплексний, системний характер і міститься в технічних, організаційно-управлінських, соціально-економічних, юридичних процесах, починаючи від генерації ідеї, завершуючи організацією дослідницької та навчальної роботи, і безумовно визначає управлінську стратегію підприємства, установи, організації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Schumpeter, J.A. *The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest and the Business Cycle*. Cambridge, MA: Harvard University Press, 1934.
2. P.R. Whitfield. *Innowacje w przemyśle*, tłum. T. Mroczkowski, PWE. Warszawa, 1979. S. 26.
3. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 10 липня 2019 р. № 526-р "Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> (дата звернення: 09.11.2020).
4. Писаренко Т.В., Кваша Т.К., Карлюк Г.В., Лях Л.В. *Інноваційна діяльність та її вплив на економічний розвиток в Україні* : монографія. Київ : Укр ІНТЕІ, 2015. 116 с.
5. Ellis, J., Smith, J., & White, R. (2020) Corruption and Corporate Innovation. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 55(7), 2124–2149. doi: 10.1017/S0022109019000735
6. Закон України "Про інноваційну діяльність" від 04.07.2002 р. № 40-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (дата звернення: 13.11.2020).
7. Dougherty, D. (2018) Managers Fail to Innovate and Academics Fail to Explain How. *Management and Organization Review*, 14(1), 229–239. doi: 10.1017/mor.2018.4
8. Brojak-Trzaskowska M. *Zarządzanie innowacjami*, [w:] Engelhardt J. (red.): *Zarządzanie przedsiębiorstwem*. CeDeWu. Warszawa, 2014. 180 s.
9. Князь С.В., Комарницька Н.М. Системний підхід в управлінні інноваційною діяльністю підприємства. *Економічний простір* : зб. наук. праць. № 83. Дніпропетровськ : ПДАБА, 2014. 267 с.

10. Кузнєцов Е.А. (2019). Конкуєнтноспроможна система менеджменту як умова соціально-економічного суверенітету держави. *Market economy: modern management theory and practice*. Vol. 18. Issue 1(41). ISSN 2413-9998, doi: 10.18524/2413-9998/2019.1(41).173460
11. Pierre Mohnen and Bronwyn H. Hall (2013) Innovation and productivity: an update". *Eurasian Business Review*. 3(1): 47–65. Springer International Publishing, Print ISSN 1309-4297 Online ISSN 2147-4281. doi: <https://doi.org/10.14208/BF03353817>
12. Феєвич Т. Аналіз формування інноваційної стратегії розвитку підприємства. *Українська наука : минуле, сучасне, майбутнє*. 2010. № 14-15. С. 296–303.

REFERENCES:

1. Schumpeter, J.A. (1934) *The Theory of Economic Development: An Inquiry into Profits, Capital, Credit, Interest and the Business Cycle*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
2. P.R. Whitfield (1979) *Innowacje w przemyśle*, tłum. T. Mroczkowski, PWE. Warszawa, s. 26.
3. Rozporządzenia Kabinetu Ministrów Ukrainy від 10 лютого 2019 р. № 526-р "Pro rozuminnya Stratehii rozvytku sfery innovatsiynoi diyal'nosti na period do 2030 roku". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> (accessed 09 November 2020).
4. Pysarenko T.V. (2015) *Innovatsiyna diyal'nist' ta yiyi vplyv na ekonomichnyy rozvytok v Ukraini: monohrafiya* / T.V. Pysarenko, T.K. Kvasha, H.V. Karlyuk, L.V. Lyakh. Kyiv: Ukr INTEI, 116 p.
5. Ellis, J., Smith, J., & White, R. (2020) Corruption and Corporate Innovation. *Journal of Financial and Quantitative Analysis*, 55(7), 2124–2149. doi: 10.1017/S0022109019000735
6. Zakon Ukrainy "Pro innovatsiynu diyal'nist'" від 04.04.2002 р. № 40-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15> (accessed 13 November 2020).
7. Dougherty, D. (2018) Managers Fail to Innovate and Academics Fail to Explain How. *Management and Organization Review*, 14(1), 229–239. doi: 10.1017/mor.2018.4.
8. Brojak-Trzaskowska M. (2014) *Zarządzanie innowacjami*, [w:] Engelhardt J. (red.): *Zarządzanie przedsiębiorstwem*. CeDeWu. Warszawa, 180 s.
9. Knyaz S.V., Komarnytska N.M. (2014) Systemnyy pidkhid v upravlinni innovatsiynoyu diyalnistyu pidpryyemstva. *Ekonomichnyy prostir: zb. nauk. prats'*, no. 83. Dnipropetrovsk: PDABA, 267 p.
10. Kuznyetsov E.A. (2019) Konkurentnospromozhna systema menedzhmentu yak umova sotsial'no-ekonomichnoho suverenitету derzhavy. *Market economy: modern management theory and practice*, vol. 18, issue 1(41). ISSN 2413-9998, doi: 10.18524/2413-9998/2019.1(41).173460
11. Pierre Mohnen and Bronwyn H. Hall (2013) Innovation and productivity: an update". *Eurasian Business Review*, 3(1): 47–65. Springer International Publishing, Print ISSN 1309-4297 Online ISSN 2147-4281. doi: <https://doi.org/10.14208/BF03353817>
12. Fetsovych T. (2010) Analiz formuvannya innovatsiynoi stratehii rozvytku pidpryyemstva. *Ukrayins'ka nauka: minule, suchasne, maybutnye*, no. 14-15, pp. 296–303.